

Norsk psykologforening,
Fagetisk råd
Postboks 419 Sentrum
N-0103 OSLO



Klager

Innklaget

FER sak: 01/17K

Dato: 25.04.17

VEDR.: FAGETISK KLAGESAK 01/17K

Fagetisk råd, Norsk psykologforening (FER) mottok klagen 10.01.17 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 24.04.17.

Bakgrunn for klagen

Klager gjelder psykologens arbeid som sakkyndig for tingretten i 2016 i tvistesak om samvær og foreldreansvar for to mindre barn. Klager er en av partene i tvistesaken, far. Klagen har tre vedlegg, et prosesskriv til tingretten, datert 24.09.16, samt to sakkyndige utredninger, datert henholdsvis 14.10.14 og 14.09.16.

Partene i tvistesaken flyttet fra hverandre i 2013. Etter en rettsak i 2014 ble det bestemt at far skulle ha samvær med barna uten tilsyn. Samværet skulle trappes opp etter hvert som barna ble eldre. Psykologen var oppnevnt som sakkyndig også i denne saken, og dommen i saken var i tråd med hans anbefalinger i den sakkyndige utredningen.

Da opptrappingsplanen skulle realiseres, valgte mor å bryte samværsordningen, først når det gjaldt det yngste barnet, senere også når det gjaldt det eldste. Mor tok også ut stevning der hun krevde at far ikke skulle ha samvær, heller ikke under tilsyn. Det var enighet mellom partene i tvistesaken at den tidligere sakkyndige psykologen skulle oppnevnes på nytt. Mandatet var å: 1) gi en beskrivelse og vurdering av barnas utviklingsstatus og omsorgsbehov, 2) beskrive og vurdere foreldrenes omsorgs- og samværskompetanse med hensyn til tvistes spørsmålet (samvær og foreldreansvar), 3) beskrive og vurdere den følelsesmessige tilknytningen mellom foreldrene og barna og 4) vurdere konsekvensene av ulike samværsordninger (herunder også en ordning uten samvær mellom far og barna). Videre ble den sakkyndige bedt om å vurdere særlige risikofaktorer og å uttrykke tvil. Det ble forutsatt at den sakkyndige hadde samtaler med begge parter, med barna samt at det skulle utføres observasjoner av barna hos foreldrene. Den sakkyndige sto fritt med hensyn til innhenting av opplysninger fra informanter. Fritak fra eventuell taushetsplikt skulle avklares

av retten. Den sakkyndige skulle også drøfte partenes påstander og anførsler, informere barna om saken samt, ut fra en vurdering av alder og modenhet, eventuelt gi dem anledning til å uttale seg.

Slik FER forstår klagen kan den deles inn i følgende punkter:

- 1) Psykologen har ikke oppfylt mandatet forutsetninger ved at han ikke har observert barna sammen med partene og heller ikke samtalt med dem.
- 2) Psykologen har dermed ingen forutsetninger for å gi en vurdering av barnas utviklingsstatus og omsorgsbehov.
- 3) Psykologen har i for stor grad lagt vekt på mors synspunkter i saken og har ikke vurdert hvorvidt disse har påvirket barnas synspunkter og uttalelser
- 4) Psykologen har i for liten grad satt seg inn i saken og gjort egne undersøkelser, og i for stor grad basert seg på historiske opplysninger
- 5) Psykologens fremstilling av far er ensidig negativ og unyansert
- 6) Psykologen hadde en gjennomført negativ holdning til far og hans samboer under samtalen med dem, viste forakt og var seg bevisst hvilken makt han utøvde.

I klagebrevet opplyses det at far ba om at saken ble utsatt samt at retten skulle oppnevne ny sakkyndig. Han fikk imidlertid ikke medhold i dette.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer:

Svanhild Mellingen, Gry Lill Hamre, Roar Solholm, Rolf Eriksen og Lisa Stokkeland.

Saksgang

- 10.01.17 FER mottok brev med klage på Psykologforeningens -medlem PP datert 11.10.16.
- 24.04.17 FER vurderte henvendelsen i møte.

FERs vurdering og konklusjon

FER har gått igjennom klagen, inklusiv de vedlagte dokumentene og finner at disse gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere klagepunktene. På bakgrunn av disse har FER gjort følgende vedtak:

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Når det gjelder klagens pkt. 1, besluttet den ene parten (mor) at hun ikke ville gå med på at det ble gjennomført samvær mellom far og barna. Den sakkyndige har redegjort for dette i den sakkyndige erklæringen, datert 14.09.16 (s.4 og 5.) Her refererer han bl.a. til et skriv fra retten, datert 06.09.16. der det gjøres klart at han ikke skulle be om å få observere samvær mellom barna og far. Psykologen gjør også, på side 5 i rapporten, en vurdering av at barna hverken har den alder eller modenhet som tilsier at de skal uttale seg. En slik vurdering er, slik FER vurderer det, helt i tråd med mandatet.

Siden psykologen ikke hverken hadde samtaler med eller gjorde observasjoner av barna hevder klager at psykologen ikke har forutsetninger for å kunne gjøre en vurdering av barns utviklingsstatus og omsorgsbehov. I den sakkyndige erklæringen datert 14.09.16 (side 5) skriver imidlertid den sakkyndige at omfanget av arbeidet ikke må betraktes som uttømmende. Hans vurdering er likevel at det tilgjengelige bakgrunns materialet og hans samlede kontakt med familien i begge rettsrundene har vært tilstrekkelig til å kunne gi en midlertid anbefaling til retten i forhold til mandatet. Han presiserer også at han er forberedt på å utdype og nyansere sine vurderinger under hovedforhandlingen. En vurdering av barns utviklingsstatus og omsorgsbehov er imidlertid ikke avhengig av observasjon alene, da det er også normalt er tema i samtaler med foreldre og komparenter. Dette er også tilfelle i denne utredningen. I tillegg hadde samme psykolog observert barna direkte i samspill med foreldrene i tilsvarende tvistesak to år tidligere. I sin vurdering (side 34) legger han til grunn at retten er kjent med denne. FER kan ikke se at psykologen på dette punktet har opptrådt i strid med prinsippene i EPNP.

Når det gjelder pkt. 3 i klagen, gjengir psykologen fars hypotese om at mor, gjennom sitt eget negative forhold til far, påvirker barnas relasjon til far negativt (side 36). Psykologen gjør en vurdering av denne hypotesen, noe som han også skal gjøre i henhold til mandatet. FER hverken skal eller kan overprøve psykologens vurderinger og kan heller ikke se at denne bryter med prinsippene i EPNP.

I klagens pkt. 4 hevdes det at psykologen ikke har satt seg tilstrekkelig inn i saken, i for stor grad har basert seg på historiske opplysninger og i for liten grad gjort egne undersøkelser. Den første sakkyndige utredningen var omfattende, ble gjort for knappe to år siden, og ga uten tvil psykologen et godt bilde av tvistesaken og tvistetemaene. Denne er senere supplert med diverse rettsdokumenter, samtaler og hjemmebesøk med partene (inkludert fars samboer) samt telefonsamtaler og samtaler med personalet i tre ulike barnehager. Psykologen fikk også anledning til å innhente opplysninger fra barneverntjenesten, men fant ikke dette nødvendig da de ikke lenger var aktive i saken. Rettsdokumentene inneholdt også en sakkyndig uttalelse vedr. far i sak om hans særkullsbarn. Med utgangspunkt i den sakkyndige erklæringen av 14.09.16, er det FERs vurdering at psykologen har forholdt seg aktivt til nye opplysninger i saken og rådet kan ikke se at han på dette punktet har handlet i strid med EPNP.

FER har ingen forutsetninger for å kunne overprøve psykologens vurderinger av far. Psykologen kan heller ikke stilles til ansvar for de beskrivelser andre har gitt av far enten direkte eller i dokumenter. Klagen punkt. 5 må derfor vurderes i forhold til de beskrivelser psykologen selv har gitt av far og kontakten med ham. Disse fremkommer først og fremst i erklæringens avsnitt 4. (Kort familiehistorikk), 5. (Tidslinje med sentrale begivenheter basert på utvalgt informasjon fra dokumentene innkommet etter forrige erklæring av 14.10.14) og 6.1. (Informasjon fra samtalen med far). FER finner ikke støtte for påstanden om at disse avsnittene gir et ensidig og unyansert bilde av far.

I klagen punkt 6. hevdes det at psykologen hadde et uttalt negativt forhold til far og hans samboer, viste forakt overfor dem og var seg bevisst hvilken makt han hadde. Dette er påstander som er lite konkrete og som vanskelig lar seg etterprøve eller vurdere av FER. I den sakkyndige erklæringen av 4.09.16, har psykologen selv redegjort for klima i samtaler med far (side 5). Her fremkommer det at far fremsto som oppøst, ga uttrykk for at han følte seg misforstått og ikke opplevde seg korrekt gjengitt av den sakkyndige. Dette medførte at den sakkyndige valgte å ikke ta opp en del mer sensitive tema. FER ser at samtaler har vært

vanskelige, men kan ikke se at det er dokumentert at den sakkyndige har handlet i strid med prinsippene i EPNP.

Rettsaker om foreldreansvar og samvær er ofte preget av sterke motsetninger og konflikt, og psykologens vurderinger kan oppleves som urettferdige og belastende for den av partene som ikke får gjennomslag for sine synspunkter. Det er derfor viktig at sakkyndige tar hensyn til dette samtidig som de, ifølge mandatet, skal gjøre en vurdering. Den sakkyndige erklæringen er bare en del av rettens behandling av tvistesaken, og det er retten som har ansvar for at saken er tilstrekkelig opplyst.

Vedtak fattet av fagetisk råd kan ankes til psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.5 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at Fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening

Svanhild Mellingen, leder

for leder Tove Beate Pedersen, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret NPF, v/president Tor Levin Hofgaard